

25 Ore, det vil sige, at Staten kun er sat saa høit, at den dækker den nuværende Indtægt, der haves af Brændevinsbestatningen med et lille Overskud, et Overskud, som skulde tjene til at erstatte det Tab for Statskassen, der vil fremkomme ved Vedtagelsen af det Lovforslag, der kommer til Behandling efter dette. Jeg lægger for mit Vedkommende en saa stor Vægt paa, at vi komme over til Produktbestatning, at jeg kun kan anbefale, at man gaar ind paa Lovforslaget, skjøndt det ikke giver den større Indtægt for Statskassen, som man ellers har paaregnet, naar en Forandring i Bestatningsmaaden skulde finde Sted, men som jo ganske vist ogsaa ved de tidligere Forhandlinger derom har staaet i Forbindelse med, at man gjennem den forøgede Skatteindtægt ved Brændevinsbestatningen vilde sættes i Stand til at foretage betydelige Skattelettelser eller rettere Toldafgiftsnedsettelse og Forandringer. Noget, der jo ikke foreligger i dette Dilemma. Jeg vil afvente de mulige Indvendinger, der maatte fremkomme enten mod Lovforslaget i sin Helhed eller mod enkelte Bestemmelser deri, førend jeg udtaler mig nærmere.

Svode: Det er kun ugerne, jeg tager Ordet i denne Sag, dels fordi jeg nødig vil stude til en Lov, der har været saa heldig at komme her over fra Folkethinget med mine Meningsfællers Bistand, og det er langt fra at være mig nogen Fornøielse at tage Ordet imod den høitærede Finanzminister's Lovforslag, ja, jeg kan gjerne sive til, at det er mig ubehageligt at tage Ordet lige overfor Toldvæsenet, fordi jeg ikke kan andet end sige, at i de 38 Aar, jeg har staaet i Forhold til denne Autoritet, har den altid vist al ønskelig Smøbekommen, naar der har været Tale om forbedrede Maskiner eller forbedrede Methoders Anvendelse. Det er mig forøvrigt ogsaa ubehageligt at tale her som Sagmand, idet jeg forud veed, at jeg maa blive og bliver mistænkt for at tale af Egennytte. De, der ere velvillig stemte, ville sige: Ja, han er forblindet af sin Egennytte, men taler dog nok af Overbevisning. Jeg har imidlertid ikke ment, at jeg paa nogen Maade kunde forsvare at tie ved denne Sag, dels fordi jeg før har talt og skrevet om denne Sag, og dels, fordi jeg føler, at det er min Pligt, saa vidt det staar til mig, at lægge denne Sag klar for det høie Thing. Der gaar, det erkendes vist fra alle Sider, nu og da Strømninger, Stemninger, igjennem Folketslag. Vi se ikke saa sjældent, at en enkelt Mand kan blive lagt for Guld, og vi høre Store og Smaa, Kluge og Enfoldige, Børnene raabe: Med med denne Mand,

uden at de have noget som helst Kjendstab til, hvad det er, de strige om; men de ere ligesom smittede af en saadan Stemning. Der er Mange, det veed jeg, af de høitærede Herrer, der have været medvirkende den Gang, det ansaas for en absolut Nødvendighed at faae Højerloven igjennem; Danmark kunde ikke bestaa, uden at vi fik en saa gennemgribende Reform deri som ved Næringsloven. Det var ligesaa, da man slog Laugsvæsenet ihjel. De, der den Gang talte imod det, bleve betragtede som meget reaktionære Folk, der paa ingen Maade vare med paa den Tid, de levede i. Nu er der gaaet mange Aar, siden de Reformere indtraadte, og man er, tror jeg nok, for en meget stor Del kommen til den Erkjendelse, at man den Gang gif et Skridt for vidt, og at man burde have lyttet til de advarende Røster, at man burde have reformeret i Stedet for helt at kuldfaste. En saadan Stemning har siden 1871 udviklet sig til Fordel for Produktbestatningen. Alle Folk, Store og Smaa, Kluge og Enfoldige, Folk, som ikke have det allerfjerneste Begreb derom, raabe paa Produktbestatningen som Noget, der skulde være saliggjørende, navnlig for Landbostanden. Jeg tør nok sige, at dersom man vilde lægge Haanden paa Hjertet og spørge sig selv: Kjender Du nu denne Sag, forstaa Du den virkelig? — vilde der være langt færre, der raabte paa Produktbestatning, end Tilfældet nu er. Det er jo ganske naturligt, at Folk i forskellige Stvstillinger ikke kunne grave sig ind i et saadant specielt Spørgsmaal, som dette er, og det er ogsaa kun ved dette for Die, at jeg mener, at der kan være nogen som helst Udsigt til Nytte med, hvad jeg her tillader mig at fremsætte for det høie Landsthing.

Naar vi skulle forlade et Skattesystem og gaa over til et andet, maa der jo være visse Grunde dertil. Saa spørger jeg da: Hvad er Grunden til, at man vil forlade den kjendte Stattenorm og gaa over til en ny? Der er sagt ved tidligere Lovforslag i alt Fald, at det er, fordi det er en retfærdigere Bestatning lige overfor de smaa Brænderier. Man har sagt, at saa vil man blive i Stand til at kunne anvende mindre melholdigt Korn, man kan bruge simplere Været, og det vil blive en Landboindustri. Det vil komme Landet tilgode, navnlig ved sit Kreaturfoder og sin Gjødningskraft. Se vi nu hen til Retfærdigheden, er der den Mærkværdighed ved Lovforslaget, hvor man paaberører sig dette, at man der leverer Bevis for, at det slet ikke forholder sig saaledes. Ja, jeg kjender ikke det allermindeste Dryggeri, men det er i alt Fald et af de